

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani veljajo:
 Za celo leto . . . 15 gl. — kr
 Za pol leta . . . 8 " — "
 Za četr leta . . . 4 " — "
 Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljajo:
 Za celo leto . . . 13 gl. — kr
 Za pol leta . . . 6 " 50 "
 Za četr leta . . . 3 " 30 "
 Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.
 Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvzemi nedelje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Državni zbor.

Z Dunaja, 8. decembra.

Sveta jeza zaradi pozabljenega cesarskega orla.

Včerajšnja seja poslaniške zbornice bila je po vsem zanimiva. Prišel jo je predsednik dr. Smolka z naznanilom, da je zbornici res že 30. novembra zaradi volitve moravskih velikih posestnikov došel protest, česar pa on 4. t. m. še ni vedel. Odgovarja mu dr. Kopp ter se pritožuje, da je njegov zadnji govor v stenografičnem zapisniku nekoliko pokvarjen, ob enem pa vpraša g. predsednika, kaj se bode s prej omenjenim protestom zgodilo? Dr. Smolka mu odgovori, da protest ni došel o pravem času, ker je od 28. avgusta do 30. novembra preteklo veliko več ko 14 dni, v katerih se imajo protesti postavno izročevati, in pravi, da se bode zaradi tega protest samo pridejal drugim pismom. Levičarji bi pa silno radi v razgovor spravili volitve moravskih velikih posestnikov, in ker zaradi odgovodi grofov Babenfelda in Lützowa ta volitev ne bode prišla na dnevni red, hoteli so s tem protestom dobiti priliko, da bi mogli svoj žolč izliti nad konservativnimi velikimi posestniki. Zato je dr. Kopp predlagal, da naj se ta protest, ki so ga liberalni lesjaki izročili v podobi peticije, izroči poverljivemu odseku. Pa dasiravno je Coroninijev klub v tej zadevi glasoval z levičarji, bil je vendar Koppov nasvet zavržen s 144 glasovi proti 127.

Ker jim je prvi napad spodletel, osnovali so nemudoma družega. Oglasi se namreč prof. Suess ter se britko pritožuje, da v državnozborniški dvorani ne vidi cesarskega orla; v

sobani, kjer je zadnjič zboroval budgetni odsek, so pač grbi raznih dežel, državnega grba, cesarskega orla pa tudi tam ni. Morda se je to samo prezrlo, vendar pa prosi, naj se skoraj v dvorani obesi tudi to znamenje skupne države. Burno ploskanje levičarjev sledilo je tem besedam prof. Suessa in današnji liberalni listi zmagonosno trobijo, da je liberalna stranka s tem činom dosegla velik vspeh! Ko bi pa reč nekoliko natančneje premislili, bi morali spoznati, da se je liberalna stranka strašansko blamirala! Ona je izbrala načrte novega državnozborniškega poslopja; njena večina je vodila stavbo, ter odločevala, kaj se ima v vsakterem prostoru napraviti in postaviti. Ako je bila ta stavbena komisija, ktere načelnik je liberalni poslanec Dumba, tako kratkovidna ali pozabljiva, da se ni spomnila na cesarski grb, naj bi se bila zoper njo obrnila sveta jeza Suessova in naj bi se bili nad njo znosili levičarji. Sicer pa dvorana še ni dodelana, še manjkajo slikarije na stenah, in z njimi bo gotovo tudi cesarski orol prišel v dvorano. Suess naj bi bil toraj s svojo grajo počakal vsaj dotlej, in potem bi bil še le videl, ali je stavbena komisija storila svojo dolžnost ali ne. Tudi Dumba je poslanecem, ki so ga zaradi tega privatno prijemali, odgovarjal, da dvorana, kakor vidijo, še ni do dobrega izdelana. Prav bi bili pa storili, ko bi bil kateri poslanec, ki so v stavbeni komisiji, odgovoril Suessu in mu na vse usta povedal, kam naj obrača svoja očitanja.

Odgovor na interpelacije.

Druga važna reč včerajšnje seje bil je odgovor ministerskega predsednika grofa Taaffeja na več interpelacij, ki so bile v preteklem

zasedanji stavljen. Za Slovence je najbolj zanimiv odgovor, ki ga je dal minister poslancu Heilsbergu, kteri ga je bil vprašal, zakaj je bil okrajni glavar Vesteneck iz Litije prestavljen. Minister je rekel, da to vprašanje sega prav za prav v eksekutivno pravico vladino in da bi mu zaradi tega ne bilo treba naj odgovarjati. Vendar pa neče molčati. Ko bi bilo vse res, kar trdijo vprašalci, bi jim njegov odgovor, se ve da, ne mogel biti po volji, ali to ni res. Prestav ni bilo veliko, kakor trdi interpelacija, ampak prav malo, ki so bile pa vse iz službenih ozirov potrebne. Vlada se mora povsod ozirati na upravne potrebe, pripoznava pa, da je premeščenje včasih jako občutljivo za prizadete osebe. Vestenecku ni bilo zabranjeno vdeleževati se sej deželnega zbora kranjskega; poslaništvo pa vladi ne more braniti, da bi ne ukrenjevala, kar se ji iz službenih ozirov dozdeva potrebno. To se je zgodilo tudi pri Vestenecku, ne da bi se bila žalila ktera koli pravica njegova. Obdržal je svoje dostojanstvo in svojo plačo, ter je bil le premeščen na drug službenim koristim primernejši kraj. Konečno minister povdarja, da politični uradniki kot uradniki nikakor ne morejo zahtevati vsestranske svobode, ampak se morajo ravnati po tem, kar zahtevajo postava, pokorščina do vladne oblasti in namenom odgovorne vlade primerna delavnost. Ta načela se mu zdé tako resnična, da jih ne more popustiti nobena vlada.

Dalje je odgovoril na interpelacijo Vitezicevo gledé vpisovanja imen v cerkvene matrice, da se bodo vpisovala po pravilni hrvatski pisavi, ne pa po volji lušinskega okrajnega glavarja, ki je bil zaukazal, da se morajo vpisovati po stari poitalijančeni pisavi.

Zastran prepovedanega shoda delavcev v

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Ludovik XIV. takoj spozná zmožnost Tökölyjevo ter mu pošlje v podporo pol milijona gold. V zahvalo dajo vstaši kovati denar, na eni strani s podobo Ludovikovo, na drugi z napisom: „Varuh kraljestva ogerskega.“

Leopold, od vseh strani v nevarnosti, skliče ogerski državni zbor v Šopron. Cesar sam zbor nagovori s tako gorečimi in v sreč segajočimi besedami, da so mnogim solzé zalivale oči. Cesar zboru vse pritrđi in privoli, da bi ohranil mir. Toda Tököly, v svesti si dvojne pomoči, od Francozov in Turkov, se ne udá, temveč zahteva vedno več od cesarja. Leopold upa, da se zna Tökölyju posrečiti, da pregovori Turke k daljšemu miru, ter mu vedno več obeta. Toda Tököly je bil skrivaj vedno v zvezi s Turki, in v juliju l. 1682 mu

pošlje paša Ibrahim iz Bude 40.000 mož na pomoč. Mesto za mestom pade v roparske roke, in 10. avgusta proglasi se paša Tökölyse sultanovim dovoljenjem ogerskim kraljem ter mu izroči zastavo, konjski rep, meč in buzdovan. Tököly sicer ni hotel sprejeti kraljevskega naslova, vendar je dal kovati denar z napisom: „Emericus comes Tekeli, princeps Hungariae“, in na drugi strani: „Pro Deo, pro patria et pro libertate“. Toraj imenoval se je kneza ogerskega. In res, gospodoval je skoraj po vsem gorenjem Ogerskem.

Med tem so se razmere na Nemškem za cesarja mnogo zboljšale.

Volilni knez bavarski, Ferdinand Marija, bil je vedno bolj udan Ludoviku XIV., nego cesarju Leopoldu. Po njegovi smrti pa potihnejo mogočni glasovi francoskih poročnikov v Monakovem, in Maks Emanuel, naslednik Ferdinandov, postane odločen zaveznik sarjev. Tudi tu se je pokazalo, da si naši blagi cesarji s svojo osebo večkrat pridobé sreča onih, ki jim prej niso zaupali.

Ko se je namreč Leopold pri neki priložnosti mudil v Oettingenu na Bavarskem, obišče ga mladi knez Maks Emanuel. Cesar mu podari dragocen meč. Maks z veseljem sprejme meč rekoč: „Sukal ga bom le za cesarja in domovino“. In res, komaj ste pretekli dve leti, imel je priložnost spolniti obljubo.

Tudi vojvoda hanoveranski, Ernst Avgust, in kralj švedski, Karol XI., obrnila sta se proti Franciji ter skušala stopiti v zvezo z Leopoldom, vsak iz svojih vzrokov.

Vsled tega in posebno, ker je Ludovik v mirnem časi meni nič, tebi nič razrušil mesta in vasi na ptuji zemlji, sklene Leopold na vsak način s Turki podaljšati mir in z vso močjo udariti proti Franciji. Ker se Kunicu ni posrečilo skleniti miru s Turki, sklene meseca avgusta l. 1681 na Dunaji vojaško sodišče, poslati v Carigrad posebnega poslanca. Za to nalogo je bil odbran grof Albert Kaprara.

(Dalje prih.)

Sechshausen odgovoril je minister poslancu Wiesenbergu, da ni bilo sicer nobene pritožbe zoper dotično policijsko prepoved, da je pa vendar po njegovem prepričanju policija prav ravnala. Ravno tako odgovarja poslancu Stourzhu, da je policija imela prav skleniti društvo „Eintracht“, ker je na dnevnem redu stala obravnava o jako zbadljivi resoluciji.

Zarad lesenega mostu čez reko In pri Braunavu in Simbahu odgovarja minister poslancu Doblhammerju, da se vrše obravnave z bavarsko vlado zavoljo novega mostu, in ko bodo dovršene, se bodo v proračun postavili protrebni stroški. Poslancu Zehetmayerju, ki se je pritoževal, da je treba v njegovem okraji pri okrajnem glavarstvu iskati dovoljenja, ako hoče kak gospodar za lastne potrebe napraviti opekarnico ali „cegelnico“, minister odgovarja, da je za tako opekarnico potrebna le privolitev občinskega predstojništva, ne pa okrajnega glavarstva.

Gledé pritožbe poslanca Meisslerja zastran hišne preiskave pri nekem Zellerju minister odgovarja, da se v tem oziru niste pregrešile ne politična, ne sodnijska gosposka.

Dnevni red.

Prestopivši na dnevni red, izročila se je postava zarad pobiranja davkov v prvem četrtletju 1884 budgetnemu odseku, postava o nabiranju vojaških novincev pa vojaškemu odseku. Ko je prišla na vrsto postava zarad zavarovanja delavcev proti nesreči, nasvetoval je Groholski, da naj se izroči obrtnijskemu odseku. Liberalci bi se pa kaj radi ponašali, da se oni v prvi vrsti potegujejo za delavce, zato je poslanec Neuwirth v dolgem govoru priporočal, naj se za to postavo voli poseben odsek 24 udov, ali pa naj se vsaj izroči odseku, ki je izbran za Chlumecov predlog, pa dozdej nima še nobenega dela. Hudo je prijel vladu, da ni dovolj premislila, ko je delala načrt te postave, pa je bil dobro okrean od sekijskega svetovaleca Steinbacha. Pri glasovanju bil je Neuwirthov predlog zavržen in postava izročena obrtnijskemu odseku.

Izmed došlih predlogov omenjam načrt o podaljšanju vojaških sodnij v kotarskem okraji v Dalmaciji, pa načrt o gališki poprečni in neki česki železnici. Zanimiva je tudi od Steudla izročena peticija mesta dunajskega, da bi se mrličji sožigali.

Interpelacija zarad adjunkta Rothschedelna.

Predno je bila končana seja, izročila sta Rechbauer in Foregger interpelacijo do pravnega ministra dr. Pražaka zarad ukaza njegovega, da mora Šmarijski adjunkt Rothschedel odložiti načelnštvo nemškega Schulvereina. V interpelaciji hvalisajo delavnost Schulvereina, češ, da je vlada v štajarskem in kranjskem deželnem zboru pripoznala, da so ničeva in prazna očitanja in vsi napadi na to društvo, kakor da bi delalo razdraženost med narodi in ponemčevalo slovenske kraje. Zlasti se sklicuje na odgovor vladnega zastopnika v kranjskem deželnem zboru, v katerem se je reklo, da se uradnikom pristop in vdeležba pri Schulvereinu ne more prepovedovati. Minister Pražak, pravijo vprašalci, je toraj s svojim prej omenjenim ukazom ravnal samovoljno in protipostavno, ker postava z dne 21. decembra 1867 vsem državljanom, tedaj tudi uradnikom dovoljuje vdeležitev pri društvih, ki so od vlade

potrjena. Ako minister prepoveduje uradnikom pristop k Schulvereinu, moral bi jim prepovedati tudi vse „Besede“, „Čitalnice“ in slovenska šolska društva, ki so središča političnega rovanja. Konečno ministra opominjajo na postavo o ministrovi odgovornosti ter ga vprašajo, ali in kako more pri obstoječih postavah opravičiti svoj omenjeni ukaz?

Seja bila je potem ob 1/2 sklenjena in prihodnja seja napovedana na torek 11. t. m.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. decembra.

Avstrijske dežele.

Na Českem so si „mladi“ in „stari“ zopet nekoliko v laséh, ker se je mladočeh dr. Gregr izključil iz „českega kljuba“ v državnem zboru, in to zato, ker se ni hotel podvreči pravilom českega kljuba pod dr. Riegerjevim vodstvom. Dr. Rieger rekel mu je, da ga drugače ne more zopet v česki kljub sprejeti, kakor če dr. Gregr prosi za to, ter se brezpogojno kljubovim sklepom podvrže.

Nadvojvoda Ivan, sedaj najduhovitejši vojaški pisatelj, po celem cesarstvu znan po svojem poslednjem govoru o vojaški izgoji, da se vojak ne sme strojiti temveč izgojevati, ako se hoče pametnega moža iz njega napraviti — prestavljen je iz Dunaja, kjer je bil poveljnik „bojne šole“, v Linc.

Društvo avstrijskih pisateljev in časnikarjev predložilo je 7. t. m. poslaniški zbornici po poslancu Zeithammerju peticijo za vpeljavo „svobodnega tiska“. Peticija kaže na druge inozemske dežele, ki so se pod dobrodejnim vplivom svobode tiska razvile do velike popolnosti, in predlaga: 1. naj se odpravi časniški kolek; vsled tega bodejo novine ceneje, toraj tudi lahko več naročnikov imele, omiki se bode širja cesta med ljudstvo napravila; 2. naj se odpravijo kaveije, ki nimajo čisto nobenega družnega pomena nego to, da otežujejo vsako svobodomiselnost delovanje; — 3. naj se dovoli prosta prodaja časnikov po ulicah in hišah, kajti na ta način se zbuja prava ljubezen do domovine in razširjajo zdravi nazori med ljudstvom.

Ban hrvaški, grof Khuen, postavil si je spored svojega delovanja v treh besedah in te so: zakon, red in rad (postava, red in delo). Kakor se je v Raabu sam izrazil, dobro ve, kako težka naloga da ga čaka. Vspéh zdi se mu negotov, naloga pa čez mero težka in skrbi ga, kako jo bo rešil. Dalje omenja grof Khuen blagohotnosti in sočutja, kojega je do sedaj v Raabu vžival in pravi, oboje bodem si moral na Hrvaškem še le pridobiti. Sicer se pa spremeni le okrožje mojega delovanja; edino željo imam, moji domovini služiti. Rojen sem ondi, tukaj pa mi je domovina in obe skupaj moja očetnjava.

Hrvaški ban grof Khuen povabil je po brzogovornem potu predsednika deželnega zbora g. Krestiča in podpredsednika g. Šrama v Budapešto, da se dogovoré zaradi bodočega **deželnega zbora**. Oba sta odgovorila, da jima zaradi nujnih poslov ni mogoče priti.

Vnanje države.

Razmere med **Avstrijo**, **Nemško** in **Rusijo** so od dne do dne bolj prijazne. Ruski časniki, ki so še pred malo časom jako zbadljivo in nezaupno o Avstriji in njenih državnih pisarili, postali so nam bolj zmerni in če tudi nam niso še Bog vé kako prijazni, se vendar na prvi pogled razloči, da imajo nekaj več zaupanja v avstrijske državnike in njih politiko, kakor so ga imeli do sedaj in temu se tudi ni čuditi, ako pomislimo, kaka je bila še pred štirimi leti avstrijska zunanja politika, kakošna pa še le notranja. Sedaj je to nekoliko drugače; Slovan v Avstriji sicer še vedno strada, med tem ko Nemeč in Italijan pri polnih piskrih godujeta, ali vendar se mu ne podaja kamen, ako kruha prosi. Slovanom, osobito Slovencem se godi tako, kakor bereču,

kjer mu za „božji dar“ rekó: „mož, pojdi v imenu božjem.“

Kaj pa je na **Srbskem**? Siti so že sedanjega izvanrednega položaja, ter si vsak dan povrat ustavnega življenja želé. Govori se tudi mnogo o sklicanju skupščine. Pri tem pa nastane vprašanje, ali je vsled letošnjih dogodkov ondi, ki so toliko radikalnih skupščinarjev, kateri so se upora vdeležili, v ječe potaknili, skupščina še sklepna ali ne. Prej ko ne treba bode dopolnilnih volitev, kajti vsi radikalni skupščinarji, ki so zaprti, zgubili so svoje mandate. Morda se bode vlada mesto dopolnilnih volitev za nove volitve odločila. Na vsak način si bo bodočo skupščino tako prestrojila, da jo bo lahko okolo prsta ovijala, kadar ji bode ravno potreba.

Ruskega vohača prijeli so na Nemškem pri Königsbergu, ki je risal načrt ondašnje trdnjave. Bil je to ruski stotnik, pri katerem se je že nekaj izdelanih načrtov našlo.

Nemški cesarjevič spremenil je popotovalni spored, ter se zopet na Genovo popelje; od onod napotil se bode v Rim, da obišče sv. očeta, kar bi lahko velike važnosti za nemške katolike postati utegnilo.

Iz Amerike. V Evropi se začenjajo postavodajalni zbori, iz Amerike pa slišimo sedaj o nagovoru ali poročilu, s katerim je predsednik severno-amerikanskih zveznih držav začel postavodajalni zbor. — Predsednik govori najprej o mirnih odnašanjih do vseh vlad, potem pa govori o notranjem položaji v denarstvenih razmerah. Prihodki zadnjih devet mesecev tekočega leta so znašali 343 milijonov, a stroški 258 milijonov. Za poplačanje (amortizacijo) dolga se je porabilo 45 milijonov, ostane še 39 milijonov. Prihodki denarstvenega leta, ki se konča 1885 so nad 60 milijonov viši od rednih stroškov prešteviljeni. Ako bode zanaprej toliko prebitka, kakor je sedaj predstetega, bi se vse triodstotne obligacije lahko pobrale. — Ni potreba, javnega dolga tako hitro poplačati, ker bi bilo treba davke povišati. — V sedanji sesiji še ne svetuje, prikrašati državnih stroškov. Predsednik nasvetuje nekaj denarja obrniti za pomorstvo in za obrambo bregov. Zveza ne misli napadati tujih bregov, tudi ni nevarnosti zatad kaljenja miru. Vendar treba je pomorstva, ki brani pristanišča, varuje trgovino in vzdržuje narodovo čast.

Izvirni dopisi.

Iz Šentvida nad Ljubljano, 6. dec. 1883.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Šentvidu je napravilo 25. novembra veselico s tombolo in petjem. To je bila prva veselica, ki jo je priredilo naše mlado rokodelsko društvo. Sponesla se je prav dobro. Vsi prostori so bili skoro natlačeni. Zlasti nas je razveselilo, da nas je počastilo kakih trideset ljubljanskih rokodelcev, na čelu s podpredsednikom g. Antonom Kržičem. Šentviški rokodelski pomočniki so pod vodstvom svojega pevovodje gosp. učitelja Kermavner-ja, ljubljanski pa pod vodstvom g. Kržiča prav dobro zapeli nekaj lepih pesem v občno zadovoljnost in veselje. — Nad 30 gold. vrednih dobitkov je bilo darovanih od prijateljev društva za veselico, zato je pa tudi tombola vrgla čistega dobička 59 gold. Lepa pomoč za društvo, ki je vedno v potrebah, zlasti ker se je še le letos ustanovilo. Društvo šteje nekaj čez petdeset udov, ki so prav vneti ljudje. Za olepšanje in vrejenje društvene sobe si veliko prizadeva društveni blagajnik, g. Anton Belec, ki ne štedi ne časa ne truda, kadar je treba kaj napraviti, kar društvo potrebuje.

Naj objavim pismo, ki ga je visokočastiti g. Anton Gruša, vojni škof in predsednik vseh naših rokodelskih društev, pisal našemu č. g. župniku, Andreju Voleu, predsedniku šentvid-

škega rokodelskega društva. Glasi se tako: „Dunaj, 26. nov. 1883. Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo! Častiti gospod sobrat! S pozdravom, ki je že od nekaj v navadi v društvu rokodelskih pomočnikov, pozdravim Vas danes prvokrat, ko mi je prineslo Vaše ljubo pisanje od dne 20. novembra veseli glas, da se je ustanovilo v Šentvidu rokodelsko društvo. S tem pozdravom sprejmite ob enem, častiti g. blagoslov za se in vse ljubo društvo, za vse njegove ude in dobrotnike! Prav res, velik blagoslov počiva na rokodelskem društvu in njegovi razširjavi po vseh škofijah in v darežljivi ljubezni, ki jo duhovščina sv. Cerkve povsod skazuje za npravno oliko mladega kristijanskega rokodelstva. Kot duhovni pastir ste, častiti gospod, z društvom v posebno skrb vzeli rokodelske pomočnike svoje fare, — opus supererogatorium, čez dolžnosti svojega duhovnega pastirstva! Bog Vam bode povrnil po duhovnem veselju, ki ga Vam bodo mladi rokodelci, vzgojeni v dobre mojstre in državljanje, delali v zahvalo za veliki trud in ljubeznjivo skrb, ki jo jim darujete.

Kot predsednika pa hočeva biti med seboj združena v vsakdanji sveti maši, hočeva za se in za svoje rokodelske pomočnike klicati na pomoč mogočno priprošnje svetega Jožefa, da bi bilo po priprošnji svetnikov rešeno „socialno“ vprašanje, na katero ne morejo odgovoriti človeške moči, kakor nam sedajnost le prejasno kaže.

Častiti gospod, vedno bodem pripravljen, pomagati Vam s svetom in dejanjem, kolikor bode v moji moči. V bratovski ljubezni in s spoštovanjem bivam Vam vdani dr. Anton Gruša, vojni škof.“

Domače novice.

(† Č. g. *Janez Kukovič*), misijonar kongregacije sv. Vincencija Pavla, kurat deželne bolnice in prednik duhovnikov Lazaristov v Ljubljani, umrl je včeraj 9. t. m. dopoldne v novi duhovščnici cerkve Jezusovega presv. Srea. Silni in vedni trud po misijonih je blagemu in vnetemu gospodu vže itak slabotno telesno moč ukončal. Zadnji ljudski misijon je vodil ranjki v Štangi, a obnemogel vrnil se je huđo bolan v Ljubljano. Rojen je bil l. 1845 v Št. Jurji blizo Celja, učil se v Celji in na Dunaji, novicijjat opravil v Građeu, mašnik posvečen l. 1871. — Pogreb bode v torek ob treh popoldne. R. I. P.!

(*Odborniki „Matice Slovenske“*) v XIX. velikem zboru 5. dec. t. l. izvoljeni, so gg. L. Svetec (100), J. Šuman pa B. Raič (99), J. Vavrů (98), F. Stegnar (93), A. Zupančič (91), dr. J. Svetina (82) in J. Kersnik (78). Glasovnic oddanih 104, tri brez podpisa so bile zavržene. Izmed 101 dobili so razun omenjenih odbornikov glasov še gg.: dr. Tavčar 13, V. Urbas 9, Flis 7, Žlogar in Krek po 5, A. Raič, Jesenko, dr. Čebašek po 4, Jerič, Levstik po 3, dr. Lampe, Kobler, Orešec po 2, in nekteri po 1 glas. — Knjige se razpošiljajo, in ker letnina ostane dosedanja po 2 gold., prošeni so družniki pri prejemanju knjig za l. 1882/83 ali vsaj v prvih šestih mesecih vplačati za bodoče leto 1884.

(*V katoliški družbi*) je sinoči pri drugi tomboli č. g. Kržič nadalje pripovedoval, kar je pri prvi č. g. A. Zupančič bil pričel, o Lurdski Materi Božji, ter mnogobrojno zbranim družnikom sploh in v posebnem čudo-

vitem dogodku lepo popisal moč in dobrotljivost njeno.

(*Od društva za zidanje cerkve Jezusovega Srea v Ljubljani.*) Slavno c. kr. denarstveno ministerstvo je z razlasom 15. novembra t. l. št. 36827 društvu za zidanje cerkve Jezusovega Srea v Ljubljani dovolilo, da se srečkanje rečne loterije, ki se mu je privolila z raglasom 4. junija 1883 št. 17741, preloži na 10. aprila 1884. — Društvo naznanja to častitim podpornikom versko-domovinskega dejanja ter se prisrčno zahvaljuje za vse doslej storjene daritve zastran časa in denarja in ob enem pristavlja prošnje za daljno naklonjenost preblaženemu dejanju, ker cerkev z misijonsko hišo vred bo stala okoli 120.000 goldinarjev, nabralo se je pa doslej le še 47.000 gold. — O stvarih, ki se jih bo nekoliko že v kratkem času na ogled izpostavilo v hiralnici, v Kravji dolini št. 11, hočemo kmali kaj več sporočiti.

(*Delitev obleke.*) V soboto točno ob 11. uri se je vršila v čitalnični dvorani slovesnost, ktera je prišla letos že devetnajstič na vrsto. Obdarovanih je bilo namreč 40 dečkov in 40 deklic s čisto novo zimsko obleko. G. vodja A. Praprotnik je opozoril v obilnem številu zbrano občinstvo na preblagi namen in neprecenljivo korist, ki se skuša pri ljubi mladini slovenski doseči s to prelepo napravo, ktera se že 19 let tako slavno vzdržuje; zahvalil se je v imenu oveseljene šolske mladine vsem njenim dobrotnikom, posebej pa navzočnemu deželnemu predsedniku g. baronu Winklerju in njegovi preblagi soprogi, ki sta blagovolila lastnoročno razdeliti darila in s svojo prijaznostjo še bolj povikšati veselje ubožni mladini. Pred razhodom je še č. g. A. Kržič ogovoril posebej obdarovane otroke ter jih opomnil, kako zelo skrbijo dobri ljudje za nje ter ne želijo družega povračila, kakor da bi jih videli kedaj prav srečne; srečni pa bodo gotovo, ako bodo po božjih in cerkvenih zapovedih pošteno in neomadeževano živeli.

(*O gledališni predstavi*) priobčimo poročilo zaradi pomanjkanja prostora v jutrašnjem listu.

(*Sokolov „jour fix“*) 7. t. m. zvečer pri „Virantu“ bil je v vsakem obziru krona vseh dosedanjih. Ne le da je bila velika soba do poslednjega mesta napolnjena, bila je tudi zabava vrlo zanimiva. Ne malo povzdignila je tudi živahnost navzočnost peterih mestnih odbornikov. Prvi je govoril starosta „Sokola“ g. Valentinčič, razkladajoč popotovanje in sprejem ljubljanske deputacije ob priliki otvorenja narodnega gledišča v Prago in nazaj in nika kor ni mogel zadosti prehvaliti gostoljubnosti, požrtvovalnosti in prijaznosti naših bratov Čehov naspram nam Slovincem. Na to je nastopil „Črnogorski guslar“ z „javorovimi gusli“ na 2 žimnati struni, kakoršnih je tudi po Dalmačiji videti, ter je predaval dve črnogorski pesmi. Čitalniški peveci, ki so ta večer v Jakobrojnem številu prišli, odvedli so nas v „Domovina mili kraj“, iz ktere se je krepki „Slovan“ navdušeno oglasil. Sledili ste dve smešni točki: berilo reditelja g. Breskvar-ja in komični nastop Jožeta Burkle, odlikovanega po vseh dvoriščih in rojenega komika (g. Pajsar), ki ste zbranim „Sokolom“ mnogo smeha izvabili, kajti bili ste obe dobro osoljeni. G. dr. Dolenec je v gorkih besedah „Sokolu“ na dušo pihal in g. Hribar ga pa v gladkih in elegantnih besedah navduševal, da naj po svoji moči pospešuje razprodajo „sreček za narodni dom“. Prepričevalne besede padle so na rodovitna

tla, kajti pol ure pozneje prodalo se je po javni dražbi à 10 krajerjev pet sreček za 30 goldinarjev; po prostovoljnih darovih se je pa 5 gold. 70 kr. nabralo. Peveci videč, kako navdušene borilce za narodno čast da imajo okolo sebe, stopijo v kolo in „u boj u boj“ zaorila je po sobani, da so se okna tresla. Prišla pa je „Lahko noč“ in izborni kvartet (gg. Pavšek, Štamcar, Juvanec in Noll) naznani nam s sree pretresajočimi glasi „Luna sije“, ktero pesem bi človek poslušal, kakor svoje dni puščavnik „rajsko tičico“ in nič bi ne vedel, kdaj in kam mu čas preide. Rediteljja gg. Mulaček in Breskvar sta se pač z lahko vestjo spet vlegla, kajti storila sta svojo dolžnost. Bodoči „jour fix“ bo v Čitalnici 22. decembra. Rediteljja sta mu gg. Pavšek in Sr. Magolič.

(*Mizarji, strugarji in sodarji*) so se zbrali v soboto, 8 t. m., v mestni hiši, ter osnovali zadrugeo (ceh) med sabo. Za prvo sednika so volili g. Novak-a, za podpredsednika g. Matijan-a. V odboru so gg.: Dogan, Krener, Plečnik, Vidmaier in Zierenstein. Predstojništvo bode imelo nalog, izdelati primerna pravila, da se na podlagi teh začne združno delovanje. Iz srca želimo, naj bi prišli zopet časi, da pošteno rokodelstvo živi gospodarja in družino v širjem pomenu, t. j. rokodelske pomagache, a tudi rokodelske dečke. Mizarji baje imajo že sploh rokodelske dečke pri sebi na hrani in v stanovanji, kar neizmerno vpliva na npravno zadržanje mladine v teh letih. Saj je še celó žival temu vdana, kteri ji daje hrano, kaj da bi pametno bitje tega ne razumelo, ako se pa še sedaj tega ne zaveda do dobrega, bode se gotovo zavedel v poznejših letih, in se hvaležno spominjal mojstra, ki ga je v nerodnih, tepčevih letih imel na vajeti in ga učil dela in tudi krščanskega življenja.

(*Nadomestilne volitve trgovske in obrtnijske zbornice.*) Vsled postave 29. junija 1868 imajo biti za tiste ude, katerim poteka opravilna dōba s koncem decembra 1883, nadomestilne volitve in sicer v trgovinskem odseku so taki članovi: France Dolene, Jožef Kordin, Peter Lasnik in Jože Zenari in potem Vaso Petričič, ki izstopi vsled srečkanja v trgovinskem odseku; v oddelku za veliki obrt so članovi: Ottomar Bamberg, Makso Krener, Karol Lukman; v oddelku za rudarstvo Leopold Globočnik in član ki prostovoljno izstopi Julij grof Bolza; v oddelku drugih obrt: Janez N. Horak, Mihael Pakič. V volitveni komisiji so naslednji članovi: g. Rudolf grof Korinsky, c. kr. vladni svetovalec, predsednik komisiji; g. Vaso Petričič, občinski svetovalec mesta ljubljanskega in še gg.: Jožef Kušar, Peter Lasnik, Jožef Zenari, Ottomar Bamberg, Mihael Pakič in Anton Klein zastopovalci trgovske in obrtnijske zbornice. Perovodja je tajnik trgovske zbornice, cesarski svetovalec g. Janez Murnik. — Volitvena komisija bode razglasila zapisnike volilcev in dan za reklamacije ob svojem času.

(*Na „Kernu“*) je bilo včeraj popoldne vse živo mlade krvi, ki je brzih nog po kristalnogladkem ledu švigala. Marsikoga položila je nemila osoda po dolgem na gladko cesto, da je kar zapokalo pod njim, ali kaj to, človek se pobere in hajdi dalje!

(*Acta et Statuta Synodi diocessanae Lavantinae*) se imenuje knjižica, ravnokar izdana po knezoškofijskem ordinarijatu v Mariboru. Podaja natančno zgodovino in sklepe zadnjega

škofijskega zbora Lavantinskega, ki se je vršil v Mariboru od 28. do 30. avgusta l. l. Jako zanimljivo branje, zlasti ker so v naših krajih take sinode še malo znane.

Razne reči.

— Cesarjev dar. Za zidanje cerkve v Zbiljah je daroval presvitli cesar 50 gold.

— Uraden popravek došel je „Slov.“, po okrajnem glavarji g. grofu A. Pacet-u, gledé dopisa iz Planine v št. 202, da nasproti opazki dopisnikov: Ko bi bilo slavno glavarstvo logaško poziv tudi sosednjim faram, v katerih g. E. Kramar še ni bil, poslalo, gotovo bi bilo tretjino več poslušalcev — e. kr. okrajnega glavarstva ne zadeva nikaka malomarnost, kajti vsled ukaza njegovega je bilo županstvo v Planini izrečno naročeno, naj vse kmetovalce potom vabila k predavanju gosp. E. Kramarja skliče in ob enem sta se sl. župnijska urada v Planini in na Uncu naprosila, na to predavanje po pripravi poti tamošnje farane opozoriti.

— V Rimu je vicearhivar v Vatikanu postal častni opat in slavnoznani dr. Luigi Tosti, Benediktinec, subarhivar pa sloveči P. Henrik Denifle, Dominikanec, kateri je pred nekaj leti v Ljubljani vodil svete vaje za duhovne.

— Ženitovanjsko popotovanje v nevarnosti. V Budapeštu živi stavbar, ki se je nedavno poročil z gospico Kl. Ker sta imela zadosti drobiža, odločila sta se za daljše popotovanje iz Budapešte preko Dunaja v Pariz. Na kolodvoru sta se ravno pripravljala, da bi šla na voz, ko se jima tuj gospod približa in gospo v imenu postave prime. Gospa je omedlela in mladi mož ni vedel, ali naj bi nesramnega človeka kloftal, ali pa ženi pomagal. Pujec se je izkazal za tajnega redarja, ki ima ukaz gospico N., ktera je svojim starišem pobegnila, takoj prijeti in ta gospica je ravno pred njim stoječa gospa, kajti popis se popolnoma strinja z njeno zunanostjo. „Ljubi moj gospod, pravi na to gospa, ta tukaj je moj mož, s katerim sem se v nedeljo zaročila!“ Detektivu se nos nekoliko obesi. „Tukaj je moj pos“, pravi na to mož. „Pos si lahko vsak sam naredi“, odvrne neizprosljivi redar. „Dobro, še nekaj vam bom pokazala, da se boste prepričali, da nisem jaz ona, ki je iščete, glejte tu le v mojem robeu moje krstno ime.“ „Ste že prava, tudi to se popolnoma strinja s popisom, kajti ona se ravno tako imenuje.“ Strašanski trenutki. Še dve minuti in vlak odide. Ne veliko se mož domisli, da ima na kraljevem dvoru v Ofnu visoke dostojanstvenike za sorodnike. Na tiste jame se v največji sili sklicavati ter zahteva jim odmah predstavljen biti. Sedaj je pa policist osupnjen klobuk snel, nekaj opravičevanja pomrmral in odšel. Mlada dvojica je pa komaj še v voz sedla in že je zvonec vtretjič zapel, vlak pa proti Dunaju odpihal.

— Psica in zajček sklenila sta na Českem v Miroticah lepo in čudovito prijateljstvo. Žena ondašnjega krojača, nekega gosp. Wirtha, dobila je blizo pol leta starega divjega zajca, kterelega je z mlekom zredila. Mladi zajček se je domače psice toliko privadil, da celó hrano od nje dobiva, kakor bi bil njen mladič. Po vrtu in po hiši tekata in celo po noči ju ni ločiti. Psica mu celó mrčes porujavo-sivem kožuho obira. Kdor ne verjame — se lahko gledat pelje.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 8. decembra. Knezoškof Peter Funder dobil je od cesarja red železne krone II. vrste.

Zagreb, 10. dec. Ban se je s predsednikom deželnega zbora dogovoril, da se hrvaški zbor skliče na dan 17. dec.

Beligrad, 10. dec. Nagle sodnije razsodba o centralnem odseku radikalcev: Todorović in Milošević na smrt, tabačni

kramar Tavsanović na 8 let ječe, Paja Mihajlović na 5 let ječe; drugi so oproščeni. Kralj pomilostil je k smrti obsojena vodji radikalcev na desetletno ječo.

London, 10. dec. Iz Honkonga se poročá s 3. dec.: Anamiti in Kitajci namerili so na Haighong ponočen napad, ki pa je bil po Francozih, kateri so ven vdarili, vničen; pri tem so bili Anamiti in Kitajci razbiti, bilo jih je okoli 50 mrtvih in 100 ranjenih. Francozov ranjena sta bila dva.

Zahvala.

Z ginjenim sreem izrekamo podpisani v imenu šmartenske fare najprisrčnišo zahvalo preč. o Doljaku, ki so pri nas od 29. nov. do 6. dec. t. l. sv. misijon s tolikim trudom vodili. Bog naj stoterno povrne Vam in vsem visokočastitim gospodom, ki so pomagali pri sv. misijonu.

Izrekamo še posebno zahvalo našemu vis. čast. gosp. župniku, ki so nam sv. misijon pre-skrbeli. Bog plati!

Šmartin v Rožni dolini

8. decembra 1883.

Janez Smodej,
župan.

Janez Podjaveršek, — Janez Cigelšek,
občinska svetovalec.

Tuji.

7. decembra.

Pri *Maliči*: Reiss, kupec, iz Monakova. — Feldmayer, kupec, iz Mannheima. — Wintzel in Köllermann, kupei, z Dunaja.

Pri *Stonu*: K. Seeliger, zdravnik, iz Frohnleutena. — Anton Salamon, kupec, z Dunaja. — Anton Ilits, kup. potovalec, z Dunaja. — Hladik, gozdar, z Notranjskega.

Pri *Bavarskem dvoru*: Knäusel, kupec, iz Monakovega. — Josip Bušor, živ. kupec, iz Altstättena. — Josip Vatove, živ. kupec, iz Rožige. — Josip Lončarič, prod. sadja, iz Cirknice. — Genčudja, z Dolenjskega. — Steinmetz s soprogo, iz Železnikov.

Pri *Avstrijskem cesarji*: Janez Boltauser, agent, s soprogo, z Dunaja. — Frane Nabergoj, iz Trsta. — Ružič iz Reke. — Karl Zimmer, gled. igralec, z Dunaja.

Umrli so:

4. dec. Matija Gerber, hišni posestnik in bukvozev, 65 let, Kongresni trg št. 4, vsled mrtvouda. — Jožef

Stepić, sobni slikar, 31 let, Merosodne ulice št. 1, jetika. — Jakob Kolenc, delavec, 55 let, Pred konjašnico št. 2, jetika.

5. dec. Jožefa Levac, kupčevalčeva hči, 16 let, Reseljev trg št. 1, difteritis.

V bolnišnici:

4. dec. Jožef Tratnik, bivši tkalet, 54 let, bil je umirajoč v bolnico prinešen in bode uradno preiskan. — Ferdo Merkajna, magacinér, 45 let, vsled otrova po vžiti žvepljeni kislini. — Janez Remšgar, gostač, 70 let, vsled kron. kataru v érevesu.

Eksekutivne dražbe.

12. dec. 1. e. džb. pos. Jernej Debeve iz Sajavče, 2749 gl. Senožeče. — 1. e. džb. Jernej Truden Podcerkev, 1021 gl. Lož. — 3. e. džb. pos. Mihael Klun iz Malega brda, 2460 gl. Senožeče. — Relicitačija pos. Mihael Gasparič iz Bezgovice, 417 gl. Kočevje. — 1. e. džb. pos. Anton Šumrada iz Babne Police, 320 gl. Lož.

13. dec. 1. e. džb. pos. Martin Kastelic iz Hudo, 1200 gl. Zatičina. — Prostovoljna zemljiška družba po t. Ani Povšetovi iz Hudenja, št. 3, Krško.

14. dec. 3. e. džb. pos. V občini Jablanici št. 43 Bistrica.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 9 gl. 40 kr., — domača 8 gl. 25 kr. — Rž 8 gl. 70 kr. — Ječmen 4 gl. 45 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 25 kr. — Turšica 5 gld. 40 kr. — Oves 2 gl. 80 kr.

Listnica vredništva.

G. Isterskemu: Vaš dopis — „Glas upijočega v puščavi“ — bi „Slovenca“ izročil le državnemu pravdniku.

Nekterim dopisnikom: Reči, ktere se nam pošiljajo, kedar so prijavljene že v drugih časnikih, ne moremo priobčevati. Naj se nam poročajo brzo pa resnično, potem hvala!

Na prodaj je

na Gorenjskem v cerkljanski župniji pet oralov zemlje obsegajoče posestvo s trdozidanim gospodarskim poslopjem. Zemljišče obstoji iz lepega in velikega sadnega vrta, treh zaraščenih gozdov, nekaj polja, travnika in pašnika. Ker je v vasi tudi cerkev, bilo bi posestvo posebno za kakega vpokojenega duhovnika pripravno.

Natančneje se poizve pri vredništvu „Slovenca“.

(10)

Svete molitve z odpustki.

Sostavil Jožef Erker, stolni kaplan v Ljubljani.

(4)

Obseg molitvenika je:

1. Nauk o odpustkih. — 2. Molitve navadne, jutranje in večerne. — 3. Molitve za vsak dan v tednu. — 4. Mašne molitve (trojni način). — 5. Spovedne in obhajilne molitve. — 6. Osem devetdnevnic. — 7. Molitve k raznim svetnikom. — 8. Četere litanije. — 9. Pesmi adventne, postne, velikonočne, binškočne, od presv. Rešnj. Telesa, Device Marije.

Kakor je iz tega obsega razvidno, zadostuje ta knjiga vsakemu in za vse potrebe. Molitve so zložene večidel od svetnikov ali sicer od mož pravega cerkvenega duha in krščanske pobožnosti, ter so od papeža z odpustki obdarovane, kar je pri vsaki molitvi posebej zaznamovano. — Upamo toraj, da bo ta knjiga vsestransko priporočilo in razširjanje, katero v resnici zasluži, tudi gotovo našla.

Ob enem pa dostavljamo, da imamo precejšnje število teh knjig že vezanih, zatoraj lahko zagotovimo, da pri naročilih ne bo nikake zamude in se bo vsako naročilo takoj izvršilo.

Cena: v polusnji 1 gld., v usnji 1 gld. 20 kr., z zlato obrezo 1 gld. 50 kr. Pri posameznih knjigah po pošti pošiljanih 10 kr. več. — Kdor vzame 12 knjig skupaj, dobi 13. brezplačno.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.